

УДК 657

Тесленко Т.І.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку
Університету Державної фіскальної служби України

Teslenko Tamara

Candidate of Sciences (Economics), associate professor
Associate Professor of the Department of Accounting
University State Fiscal Service of Ukraine

ХАРАКТЕРИСТИКА НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ ТА ПОБУДОВА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВАХ

CHARACTERISTICS OF NON-BANK FINANCIAL INSTITUTIONS AND CONSTRUCTION OF ACCOUNTING IN NON-BANK FINANCIAL INSTITUTIONS

АНОТАЦІЯ

Характерною ознакою розвитку економіки кожної держави є формування ринку фінансових послуг, який в Україні представлений банками, страховими компаніями, недержавними пенсійними фондами, кредитними спілками, ломбардами, інвестиційними та лізинговими компаніями. Значна частина на ринку фінансових послуг належить небанківським фінансовим установам, які є юридичними особами та не є банками, а також надають одну або кілька фінансових послуг. Перелік фінансових послуг, що надаються небанківськими фінансовими установами, є досить різноманітним. Сутність фінансової послуги полягає у забезпеченні руху фінансових активів. Отже, це є підприємницькою діяльністю, яка не є виробничою, торговельною чи банківською. Такі особливості діяльності небанківських фінансових установ впливають на побудову бухгалтерського обліку їх господарської діяльності та відображення у звітності наявних активів, власного капіталу, зобов'язань та фінансових результатів. У статті розглянуто характеристику небанківських фінансових установ відповідно до визначень, наведених у нормативних документах з регулювання ринків фінансових послуг. Розглянуто нормативну базу, яка регулює порядок організації бухгалтерського обліку в небанківських фінансових установах. Окреслено основні чинники, що впливають на формування облікової політики небанківської фінансової установи.

Ключові слова: небанківська фінансова установа, фінансова послуга, особливості діяльності, бухгалтерський облік, організація бухгалтерського обліку, облікова політика.

АННОТАЦІЯ

Характерной особенностью развития экономики каждого государства является формирование рынка финансовых услуг, который в Украине представлен банками, страховыми компаниями, негосударственными пенсионными фондами, кредитными союзами, ломбардами, инвестиционными и лизинговыми компаниями. Значительная часть на рынке финансовых услуг принадлежит небанковским финансовым учреждениям, которые являются юридическими лицами и не являются банками, а также предоставляют одну или несколько финансовых услуг. Перечень финансовых услуг, которые предоставляют небанковскими финансовыми учреждениями, является достаточно разнообразным. Сущность финансовой услуги заключается в обеспечении движения финансовых активов. Итак, это является предпринимательской деятельностью, которая не является производственной, торговой или банковской. Такие особенности деятельности небанковских финансовых учреждений влияют на построение бухгалтерского учета их хозяйственной деятельности и отображение в отчетности имеющих активы, собственного капитала, обязательств и финансовых результатов. В статье рассмотрена характеристика небанковских

финансовых учреждений в соответствии с определениями, приведенными в нормативных документах по регулированию рынков финансовых услуг. Рассмотрена нормативная база, регулирующая порядок организации бухгалтерского учета в небанковских финансовых учреждениях. Очерчены основные факторы, влияющие на формирование учетной политики небанковского финансового учреждения.

Ключевые слова: небанковское финансовое учреждение, финансовая услуга, особенности деятельности, бухгалтерский учет, организация бухгалтерского учета, учетная политика.

ANNOTATION

A characteristic feature of the economic development of each state is the formation of the financial services market, which in Ukraine is represented by banks, insurance companies, non-state pension funds, credit unions, pawnshops, investment and leasing companies. A significant part of the financial services market belongs to non-bank financial institutions that are legal entities and are not a bank and provide one or more financial services. The list of financial services provided by non-bank financial institutions is quite diverse. The essence of the financial service is to secure the movement of financial assets. That is, it is an entrepreneurial activity that is not a production or trading activity and is not a banking activity. Such features of the activities of non-bank financial institutions affect the construction of accounting for their business and reflection in the accounts of available assets, equity, liabilities and financial results. The article deals with the definition of non-bank financial institutions that are used in existing regulations. Also, the characteristics of non-bank financial institutions by their types are presented in accordance with the definitions given in regulatory documents on the regulation of financial services markets. In particular, the characteristics of insurers, a credit union, a pawnshop, a non-state pension fund, a leasing company, a trust company, an investment fund, an investment company are considered. Each non-bank financial institution is required to keep records of its business activities and compile accounts in order to meet the needs of their owners, users of financial services and other stakeholders. Taking into account the peculiarities of the activities of non-bank financial institutions, the chief accountants of such entities submit appropriate requirements, which are also regulated by the applicable regulations. It is noted that a non-bank financial institution independently develops a system of accounting and a procedure for summarizing information on business activities in financial statements. In particular, the competence of a non-bank financial institution includes the formation of accounting policies. The main factors influencing the formation of the accounting policy of a non-bank financial institution are outlined.

Key words: non-banking financial institution, financial service, features of activity, accounting, organization of accounting, accounting policy.

Постановка проблеми. Існування ринку фінансових послуг є необхідною умовою розвитку сучасної економіки, показником її ефективності та розвитку держави. Ринок фінансових послуг сприяє фінансовому забезпеченню розвитку економіки держави через акумулювання грошових коштів та інших фінансових активів задля ефективності їх використання та отримання економічної вигоди. Інформація щодо результатів надання фінансових послуг відповідними суб'єктами господарювання групується й узагальнюється в системі бухгалтерського обліку та фінансовій звітності. Однак з огляду на особливості діяльності суб'єктів господарювання, що надають фінансові послуги, є певні особливості побудови та ведення бухгалтерського обліку, складання й подання звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню ринку фінансових послуг науковців постійно приділяють увагу. Зокрема, О.Л. Дорош [1], І.С. Караулова [2], В.П. Левченко [3], С.В. Міщенко [4], Є.А. Поліщук [5], І.О. Школьник [6] розглядають класифікацію небанківських фінансових установ, державне регулювання їх діяльності, роль в економічному середовищі держави. Також окремі наукові праці присвячені питанням обліку діяльності небанківських фінансових установ, зокрема це роботи таких вчених, як М.Й. Гейдз [7], О.О. Гончаренко [8], Г.М. Лютова [8], Ж.В. Прокопенко [9].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). З огляду на результати попередніх досліджень щодо характеристики небанківських фінансових установ та особливостей бухгалтерського обліку їх діяльності метою статті є розгляд нормативно-правового регулювання діяльності небанківських фінансових установ у сучасних умовах господарювання та визначення ключових моментів щодо побудови бухгалтерського обліку вищезазначених суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загальні правові засади у сфері надання фінансових послуг, здійснення регулятивних та наглядових функцій за діяльністю з надання фінансових послуг визначені Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [10]. Згідно

з цим Законом фінансова установа – це юридична особа, яка відповідно до закону надає одну чи декілька фінансових послуг, а також інші послуги (операції), пов'язані з наданням фінансових послуг, у випадках, прямо визначених законом, та внесена до відповідного реєстру в установленому законом порядку [10]. Фінансова послуга – це операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, також за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, задля отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів [10].

До фінансових установ належать банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди, а також компанії та інші юридичні особи, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг, а у випадках, прямо визначених законом, – інші послуги (операції), пов'язані з наданням фінансових послуг.

У Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [10] відсутнє визначення небанківських фінансових установ. Однак їх характеристика надається в інших нормативних документах, що видані Національним банком України (табл. 1).

Отже, визначення небанківської фінансової установи є досить зрозумілим. Перелік небанківських фінансових установ є досить широким, кожна установа має свій особливий вид діяльності та послуг, що надаються. У табл. 2 наведено характеристику кожного виду небанківських фінансових установ згідно з відповідними законодавчими актами.

Кожна фінансова установа, зокрема небанківська фінансова установа, зобов'язана вести облік своїх операцій та надавати звітність відповідно до вимог законів та нормативно-правових актів державних органів щодо регулювання діяльності фінансових установ та ринків фінансових послуг.

Обов'язковість та порядок організації й ведення бухгалтерського обліку в небанківських фінансових установах (крім банків) регулюють такі законодавчі та нормативні акти:

Таблиця 1

Визначення небанківської фінансової установи за нормативними джерелами

Визначення	Джерело
Юридична особа, яка відповідно до законодавства України не є банком, надає одну або кілька фінансових послуг, внесена до державного реєстру фінансових установ, який ведеться Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, або Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку у порядку, установленому законодавством України	Положення про порядок надання небанківським фінансовим установам, національному оператору поштового зв'язку генеральних ліцензій на здійснення валютних операцій, затверджене Постановою Правління НБУ від 9 серпня 2002 року № 297 (пункт 2.14) [11]
Юридична особа, яка відповідно до законодавства України не є банком, надає одну або кілька фінансових послуг та внесена до Державного реєстру фінансових установ у порядку, установленому законодавством України	Положення про порядок видачі небанківським фінансовим установам ліцензії на переказ коштів у національній валюті без відкриття рахунків, затверджене Постановою НБУ від 17 серпня 2017 року № 80 (пункт 4.11) [12]

Джерело: узагальнено автором на основі [11; 12]

Таблиця 2

Характеристика небанківських фінансових установ за їх видами

Вид НФУ	Характеристика	Джерело
Страховик (страхова компанія, страхова організація)	Фінансові установи, які створені у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з додатковою відповідальністю згідно із Законом України «Про господарські товариства», з урахуванням того, що учасників кожної з таких фінансових установ має бути не менше трьох, та інших особливостей, передбачених цим Законом. Вони одержали у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності	Закон України «Про страхування» [13]
Кредитна спілка	Неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах задля задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки	Закон України «Про кредитні спілки» [14]
Ломбард	Фінансова установа, виключним видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів під заставу майна на визначений строк і під процент та надання супутніх послуг ломбарду	Положення про порядок надання фінансових послуг ломбардами [15]
Недержавний пенсійний фонд	Юридична особа, створена відповідно до цього Закону, яка має статус неприбуткової організації (непідприємницького товариства), функціонує та провадить діяльність виключно задля накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати учасникам зазначеного фонду у визначеному цим Законом порядку. Суб'єктом другого рівня системи пенсійного забезпечення є недержавний пенсійний фонд, який створений та діє відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення, відповідає вимогам цього Закону для отримання ліцензії на надання послуг у накопичувальній системі пенсійного страхування	Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» [16]
Лізингова компанія (лізингодавець)	Юридична особа, яка передає право володіння та користування предметом лізингу лізингодержувачу	Закон України «Про фінансовий лізинг» [17]
Довірчі товариства	Товариство з додатковою відповідальністю, яке здійснює представницьку діяльність відповідно до договору, укладеного з довірцями майна щодо реалізації їх прав власників. Майном довірителя є кошти, цінні папери та документи, які засвідчують право власності довірителя	Декрет КМУ «Про довірчі товариства» [18]
Інвестиційний фонд	Юридична особа, заснована у формі закритого акціонерного товариства з урахуванням вимог, встановлених цим Положенням, що здійснює виключну діяльність у галузі спільного інвестування	Указ Президента України «Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії» [19]
Інвестиційна компанія	Торговець цінними паперами, який, окрім провадження інших видів діяльності, може залучати кошти для здійснення спільного інвестування шляхом емісії цінних паперів та їх розміщення	

Джерело: узагальнено автором на основі [13–19]

1) Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [20], який визначає правові принципи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності;

2) Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П(С)БО), які є нормативно-правовими актами, затвердженими Міністерством фінансів України, що визначають принципи та методи ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які не суперечать міжнародним стандартам;

3) Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [21];

4) накази та листи Міністерства фінансів України, що роз'яснюють порядок застосування стандартів бухгалтерського обліку;

5) Професійні вимоги до головних бухгалтерів фінансових установ [22];

6) Положення про навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації та складання

екзаменів особами, які провадять діяльність на ринках фінансових послуг [23];

7) нормативні документи, видані Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг) (постанови, інструкції, положення, методичні рекомендації тощо);

8) інші нормативні акти.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів та звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років несе власник або уповноважений орган, який здійснює керівництво фінансовою установою відповідно до законодавства та установчих документів.

Нацкомфінпослуг у межах своєї компетенції визначає професійні вимоги до керівників, головних бухгалтерів (осіб, відповідальних за ведення бухгалтерського обліку, зокрема на підставі договорів) фінансових установ та може вимага-

ти звільнення з посад осіб, що не відповідають встановленим вимогам для зайняття таких посад, або розірвання відповідних договорів.

До головних бухгалтерів фінансових установ висуваються відповідні вимоги, передбачені Професійними вимогами до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ [22]. Професійні вимоги поширюються на керівників та головних бухгалтерів таких фінансових установ:

- страховики;
- недержавні пенсійні фонди;
- кредитні спілки;
- кредитно-гарантійні установи;
- ломбарди;
- інші фінансові установи (крім банків, установ, що є професійними учасниками фондового ринку, інститутів спільного інвестування щодо їх діяльності на фондовому ринку, фінансових установ, які мають статус міжурядових міжнародних організацій, Державного казначейства України та державних цільових фондів).

Фінансова установа самостійно:

– вибирає форму організації бухгалтерського обліку;

– визначає облікову політику;

– вибирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів обліку, порядку й способу реєстрації та узагальнення інформації в них з додержанням єдиних засад, встановлених Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [20], а також з урахуванням особливостей своєї діяльності та технології обробки облікових даних;

– розробляє систему й форми внутрішньогосподарського обліку, звітності та контролю господарських операцій, визначає права працівників на підписання бухгалтерських документів;

– затверджує правила документообігу та технологію обробки облікової інформації, додаткову систему рахунків та реєстрів аналітичного обліку;

– може виділяти кошти на окремий баланс філії, представництва, відділення та інших відокремлених підрозділів, які зобов'язані вести бухгалтерський облік, з подальшим включенням їх показників до фінансової звітності підприємства;

– визначає доцільність застосування міжнародних стандартів (крім випадків, коли обов'язковість застосування міжнародних стандартів визначена законодавством).

Під час побудови бухгалтерського обліку в небанківських фінансових установах слід враховувати специфіку їх діяльності та вимоги чинного законодавства як з боку регулювання ринку фінансових послуг, так і з боку регулювання ведення бухгалтерського обліку суб'єктами підприємницької діяльності.

Таким чином, на побудову бухгалтерського обліку небанківських фінансових установ впливають особливості їх діяльності. Вони не належать до банків, хоча працюють у сфері ринків фінансових послуг. Вони не є виробничими або торговельними підприємствами, але ведення бухгалтерського обліку відбувається відповід-

но до НП(С)БО та Інструкції з використання Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, власного капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій [21].

Отже, з урахуванням особливостей діяльності небанківських фінансових установ, де основним видом діяльності є надання фінансових послуг, доцільно під час формування облікової політики такої установи приділити значну увагу питанням визнання доходів, витрат, формуванню фінансових результатів, а також відображенню цієї інформації у звітності установи, оскільки небанківські фінансові установи зобов'язані оприлюднювати свою фінансову звітність задля інформаційного забезпечення вимог інвесторів, клієнтів та інших користувачів.

Висновки. Отже, небанківські фінансові установи відіграють суттєву роль на ринку фінансових послуг. Перелік фінансових послуг, що надаються небанківськими фінансовими установами є досить різноманітним. Державне регулювання діяльності таких фінансових установ здійснюється безпосередньо Нацкомфінпослуг, а порядок організації та ведення бухгалтерського обліку регулюється нормативними документами, що видані Міністерством фінансів України та Нацкомфінпослуг. Отже, бухгалтерський облік потрібно будувати з урахуванням особливостей діяльності небанківських фінансових установ відповідно до вимог чинних законодавчих актів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дорош О.Л. Небанківські фінансові інститути в економічній системі України : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.01.01. Львів, 2003. 224 с.
2. Каракулова І.С. Небанківські фінансові установи на ринку фінансових послуг України : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.08. Київ, 2008. 234 с.
3. Левченко В.П. Розвиток ринку небанківських фінансових послуг : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 368 с.
4. Міщенко С.В. Формування ефективної структури фінансового сектору України : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.08. Київ, 2009. 246 с.
5. Поліщук Є.А. Класифікація небанківських фінансових установ. *Ринок цінних паперів*. 2012. № 12. С. 3–8.
6. Школьник І.О. Стратегія розвитку фінансового ринку України : дис. ... докт. екон. наук : спец. 08.00.08. Суми, 2008. 440 с.
7. Гейдз М.Й. та ін. Обліково-аналітичне забезпечення управління небанківськими фінансовими установами : монографія. Київ : ДКС-центр, 2009. 392 с.
8. Гончаренко О.О., Лютова Г.М. Особливості обліку в небанківських фінансових установах : навчальний посібник. Київ : УБС НБУ, 2013. 351 с.
9. Прокопенко Ж.В. Господарська діяльність небанківських фінансових установ як об'єкт нормативно-правового регулювання: облікові аспекти. *Агроевіт*. 2017. № 8. С. 60–64.
10. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>

11. Положення про порядок надання небанківським фінансовим установам, національному оператору поштового зв'язку генеральних ліцензій на здійснення валютних операцій : Постанова НБУ від 9 серпня 2002 року № 297. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-02>
12. Положення про порядок видачі небанківським фінансовим установам ліцензії на переказ коштів у національній валюті без відкриття рахунків : затверджене Постановою НБУ від 17 серпня 2017 року № 80. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0080500-17#n14>
13. Про страхування : Закон України від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>
14. Про кредитні спілки : Закон України від 20 грудня 2001 року № 2908-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2908-14>
15. Положення про порядок надання фінансових послуг ломбардами : затверджене Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 26 квітня 2005 року № 3981. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0565-05>
16. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 9 липня 2003 року № 1057-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>
17. Про фінансовий лізинг : Закон України від 16 грудня 1997 року № 723/97-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80/ed19990130>
18. Про довірчі товариства : Декрет КМУ від 17 березня 1993 року № 23-93. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23-93>
19. Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії : Указ Президента України від 19 лютого 1994 року № 55/94. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55/94>
20. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні (зі змінами і доповненнями) : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
21. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
22. Професійні вимоги до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ : затверджені Розпорядженням Держфінпослуг від 13 липня 2004 року № 1590. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0955-04>
23. Положення про навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації та складання екзаменів особами, які провадять діяльність на ринках фінансових послуг : затверджене Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 26 квітня 2005 року № 3981. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0122-04>
5. Polishchuk Ye.A. Klasyfikatsiia nebankivskykh finansovykh ustanov / Ye.A. Polishchuk // Rynok tsinnykh paperiv. 2012. № 12. S. 3–8.
6. Shkolnyk I.O. Stratehiia rozvytku finansovoho rynku Ukrainy : dys. ... dokt. ekon. nauk: 08.00.08 / I.O. Shkolnyk. Sumy, 2008. 440 s.
7. Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia nebankivskymy finansovymy ustanovamy : monohrafiia / M.Y. Heidz ta in. K.: DKS-tsent, 2009. 392 s.
8. Osoblyvosti obliku v nebankivskykh finansovykh ustanovakh : navch. posibnyk / O.O. Honcharenko, H.M. Liutova. K.: UBS NBU, 2013. 351 s.
9. Prokopenko Zh.V. Hospodarska diialnist nebankivskykh finansovykh ustanov yak ob'iekt normatyvno-pravovoho rehuliuвання: oblikovi aspekty / Zh.V. Prokopenko // Ahrosvit. 2017. № 8. S. 60–64.
10. Pro finansovi posluhy ta derzhavne rehuliuвання ryнкiv finansovykh posluh : Zakon Ukrainy vid 12 lypnia 2001 roku № 2664-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
11. Polozhennia pro poriadok nadannia nebankivskym finansovym ustanovam, natsionalnomu operatoru poshtovoho zviatzku heneralnykh litsenzii na zdiisnennia valiutnykh operatsii : Postanova NBU vid 09.08.2002 roku № 297. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-02>
12. Polozhennia pro poriadok vydachi nebankivskym finansovym ustanovam litsenzii na perekaz koshtiv u natsionalnii valiuti bez vidkryttia rakhunkiv, zatv. Postanovoiu NBU 17.08.2017 roku № 80. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0080500-17#n14>
13. Pro strakhuvannia : Zakon Ukrainy vid 07.03.1996 roku № 85/96-VR. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>
14. Pro kredytni spilky : Zakon Ukrainy vid 20.12.2001 roku № 2908-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2908-14>
15. Polozhennia pro poriadok nadannia finansovykh posluh lom-bardamy, zatv. Rozporiadzhenniam Derzhavnoi komisii z rehuliuвання ryнкiv finansovykh posluh Ukrainy vid 26.04.2005 roku № 3981. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0565-05>
16. Pro nederzhavne pensiine zabezpechennia : Zakon Ukrainy vid 09.07.2003 roku № 1057-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>
17. Pro finansovi lyzynh : Zakon Ukrainy vid 16.12.1997 roku № 723/97-VR. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80/ed19990130>
18. Pro dovirchi tovarystva : Dekret KМУ vid 17.03.93 roku № 23–93. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23-93>
19. Pro investytsiini fondy ta investytsiini kompanii : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 19.02.1994 roku № 55/94. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55/94>
20. Pro bukhhalterskyi oblik i finansovu zvitnist v Ukraini (zi zminamy i dopovnenniamy) : Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 roku № 996-KhIV. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
21. Instruktisiia pro zastosuvannia Planu rakhunkiv bukhhalter-skoho obliku, aktyviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii, zatv. Nakazom Ministerstva Finansiv Ukrainy vid 30.11.99 roku № 291. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
22. Profesiini vymohy do kerivnykiv ta holovnykh bukhhalteriv finansovykh ustanov, zatv. Rozporiadzhenniam Derzhfinsposluh vid 13.07.2004 roku № 1590. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0955-04>
23. Polozhennia pro navchannia, perepidgotovku, pidvyshchennia kvalifikatsii ta skladannia ekzameniv osobamy, yakii provadiat diialnist na ryнкakh finansovykh posluh, zatv. Rozporiadzhenniam Derzhavnoi komisii z rehuliuвання ryнкiv finansovykh posluh Ukrainy vid 26.04.2005 roku № 3981. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0122-04>

REFERENCES:

1. Dorosh O.L. Nebankivski finansovi instytuty v ekonomichnii systemi Ukrainy : dys. ... kand. ekon. nauk : 08.01.01 / O. L. Dorosh. – Lviv, 2003. – 224 s.
2. Karakulova I.S. Nebankivski finansovi ustanovy na rynku finansovykh posluh Ukrainy : dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.08 / I.S. Karakulova. Kyiv, 2008. 234 s.
3. Levchenko V.P. Rozvytok rynku nebankivskykh finansovykh posluh: monohrafiia / V.P. Levchenko. K. : Tsent, 2013. 368 s.
4. Mishchenko S.V. Formuvannia efektyvnoi struktury finansovoho sektoru Ukrainy : dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.08 / S.V. Mishchenko. Kyiv, 2009. 246 s.